

**Gemeente
Rotterdam**

Maatschappelijke Ontwikkeling
Onderwijs, Cultuur, Evenementen
Said Kasmi

Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam
Website: www.rotterdam.nl

Van: Michelle Mandos
Telefoon: 14 010
E-mail: bbo@rotterdam.nl

Ons kenmerk: M2311-4806 23bo008994

Onderwerp: ateliers en broedplaatsen

Datum: 28 november 2023

Aan de Creatieve Coalitie Rotterdam,
T.a.v. de heer

Geachte heer ,

Op 4 oktober 2023 stuurde u een brief namens de Creatieve Coalitie aan de gemeenteraad. Hierin stelt u een aantal vragen over de uitvoeringsnota ateliers en broedplaatsen. Omdat dit beleid onder mijn verantwoordelijkheid valt, heeft de gemeenteraad mij via de commissie ZWCS verzocht, de vragen uit deze brief te beantwoorden.

Hieronder volgen de vragen en de beantwoording:

Vraag 1:

Betaalbaarheid van ruimte is een belangrijke voorwaarde voor een succesvolle instroom van jonge (autodidacte) makers. Een aanzienlijk deel van de ruimtes moet aangeboden worden voor een starttarief. U noemt dit ook in uw beleid. Wat verstaat u onder dit starttarief?

Wat is het percentage van huidige en nieuwe ruimtes dat tegen dit starttarief wordt aangeboden? In hoeverre consulteert u hierover de makers die van deze ruimte gebruik gaan maken? In hoeverre neemt u de opvattingen over betaalbaarheid van jonge (autodidacte) makers mee in de prijsstelling? In hoeverre bent u op de hoogte van het geven dat veel (potentiële) huurders van SKAR de tarieven die SKAR rekent niet betaalbaar vindt?

Antwoord:

Om de betaalbaarheid te verbeteren zal SKAR in de komende beleidsperiode vier tarieven introduceren: starttarief, basistarief, plustarief en toptarief.

Het starttarief wordt de norm voor startende kunstenaars/creatieven, voor wie met name lage kosten een belangrijke voorwaarde zijn. Hierin is niet zozeer een generieke prijs per vierkante meter het uitgangspunt, maar een maximaal bedrag voor de huurlasten. Om die zo laag mogelijk te houden, zal de te verhuren ruimte kleiner zijn dan de huidige standaardruimte, maar tot 20 vierkante meter zijn. De prijs is inclusief eventuele servicekosten (die daarmee niet meer worden verrekend). In 2023 streeft SKAR naar een maandbedrag van € 110,00.

Op dit moment kan SKAR op enkele plekken een starttarief bieden, de meest bekende is De Wasserij. Hier zijn plekken waar huurders voor € 61 (kale huur) per maand een werkplek kunnen huren. Voor de komende periode zal SKAR zich inzetten voor het uitbreiden van ruimtes voor een starttarief.

Er is veel contact met aspirant huurders over hun wensen. Dat zijn in toenemende mate autodidacte kunstenaars/makers.

Uit de evaluatie van het atelier- en broedplaatsenbeleid uit 2021 is naar voren gekomen dat de SKAR-huur in vergelijking met de andere steden, zeer betaalbaar was. Dat is nog steeds het geval, maar de inflatie is sinds die tijd wel flink gestegen. Bovendien zijn ook de energiekosten gestegen. Omdat het gemiddelde inkomen van kunstenaars-creatieven de afgelopen drie jaar niet met de inflatie lijkt te zijn gegroeid, drukken de huurlasten als geheel zwaarder op de gebruikers. Daarom is in de uitvoeringsnota ateliers en broedplaatsen de verduurzaming van de ateliers opgenomen. Daarmee komt er meer grip op de energielasten.

Vraag 2:

In hoeverre voorzien de plekken van SKAR ook in basisfaciliteiten voor werkenden? Denk aan een internetaansluiting en techniek?

Wij halen geluiden op dat bij veel panden die SKAR beheert het aan dergelijke basisfaciliteiten ontbreekt of apart geregeld moeten worden.

Antwoord:

In panden waar huurders ervoor kiezen, worden deze faciliteiten aangeboden. Deze faciliteiten dragen echter bij aan hogere lasten. Dat is de reden dat huurders soms niet kiezen voor deze voorzieningen.

Vraag 3:

In hoeverre zijn er prikkels of afspraken gemaakt met overige beheerders van grote (bedrijfs)ruimtes om, al dan niet tijdelijk, ateliers beschikbaar te stellen voor makers tegen kostprijs?

Antwoord:

SKAR is als Dienst van Algemeen Economisch Belang op de gemeentebegroting opgenomen en is voor ons de aangewezen partij die het beleid helpt uitvoeren. Met SKAR kunnen we op basis van die status afspraken maken en daarop sturen en toetsen. Dat kunnen we niet met andere partijen. Dat neemt niet weg dat er veel meer partijen zijn in de stad die werkruimte aan creatieven verhuren. Placebased, Neck of the Woods en stichting N.A.C bijvoorbeeld. Dat zijn waardevolle partijen in de stad die met hart voor makers, ruimte creëren. In het Atelieroverleg dat de gemeente initieert, worden deze partijen uitgenodigd om af te stemmen over vraag en aanbod.

Vraag 4:

Is ooit overwogen om een START-subsidie beschikbaar te stellen voor (jonge) werkenden om een eigen atelier of ruimte te vinden in de stad?

a. Denk bijvoorbeeld aan een subsidie van maximaal drie jaar waar (jonge) werkenden recht op hebben totdat zij een bloeiende praktijk hebben opgebouwd.

Antwoord:

Het subsidiëren van huur voor (kleine) ondernemingen en zzp'ers stuit op juridische bezwaren omdat het moeilijk hard te maken is waarom de ene onderneming wel een subsidie zou mogen ontvangen en de andere niet. Een dergelijke subsidiering kan als ongeoorloofde staatssteun aangemerkt worden en dat is niet toegestaan. Bovendien zou subsidiering van de huur meer middelen vereisen dan er nu voor het beleid beschikbaar zijn.

Vraag 5:

In hoeverre voorziet dit plan in het bieden van 'plekken' voor de diverse beroepsdisciplines die Rotterdam rijk is?

a. Zo is er een dringende behoefte bij Rotterdamse filmmakers voor een broedplaats waar zij terecht kunnen voor grotere audiovisuele producties. Veelal moeten zij nu uitwijken naar Amsterdam voor dergelijke producties. Van de broedplaatsen die momenteel zijn geïllustreerd, betreft er maar één media /digitale cultuur.

Antwoord:

OPEN Rotterdam en het Internationaal Film Festival Rotterdam hebben in aansluiting op de film- en mediavisie geïnventariseerd wat nodig is om deze sector in Rotterdam te versterken. Het onderzoek 'Moving Rotterdam' is daartoe onlangs afgerond. De noodzaak van een film en media broedplaats is daarbij niet naar voren gekomen. De gemeenteraad heeft hierover onlangs een afdoeningsvoorstel ontvangen (22bb007052).

SKAR onderzoekt overigens op initiatief van een aantal kunstenaars op dit moment wel de mogelijkheid van een fotografiebroedplaats.

Vraag 6:

Waarom krijgen werkenden zelf niet de mogelijkheid om panden te ontwikkelen en te beheren?

a. Een uitvloeisel hiervan is dat door collectieve samenwerking de fondsen qua criteria ook beter inspringen op aanvragen die betrekking hebben op die interdisciplinaire samenwerking. Ook op gebied van gespreide ervaringen (starter, midcareer en gevestigd) volgens het meester en gezel principe.

Antwoord:

Een mooi voorbeeld van het zelf ontwikkelen en beheren van panden is het Keilepand. Dit pand in M4H werd door het Keilecollectief ontwikkeld. Zij hebben het pand van de gemeente kunnen verwerven. Daarmee is voor lange termijn een mooie plek voor creatieve makers in M4H ontstaan. Waar mogelijk proberen we meer van dit soort initiatieven mogelijk te maken. Daarbij gelden wel de restricties met betrekking tot onderhandse verkoop als gevolg van het Didam-arrest. De gemeente mag niet zomaar een pand aan een partij verkopen.

Vraag 7:

Hoe borgt de gemeente dat het aantal broedplaatsen en ateliers duurzaam worden uitgebreid? Is er een mogelijkheid om een verkoopverbod te onderzoeken voor maatschappelijk vastgoed?

a. De Rotterdamse grondprijzen stijgen immers maar door. Wij willen ervoor waken dat culturele en creatieve werkenden straks alsnog de stad uit worden gejaagd.

Hiermee samenhangend: broedplekken leiden tot waardestijging van vastgoed, zie Schieblok en M4H. Het rendement op die waardestijging verdwijnt in de zakken van de projectontwikkelaars. Wij willen een eerlijker verdeling van dat rendement, óók voor de mensen die het rendement veroorzaken.

In hoeverre neemt u het initiatief om te zorgen voor een eerlijke verdeling van het rendement tussen huurders en projectontwikkelaars?

Antwoord:

In de uitvoeringsnota ateliers en broedplaatsen is een uitbreiding van het aantal vierkante meters voorzien van 34.000 m². Op basis van de wachtlijsten van zowel SKAR, het Centrum Beeldende Kunst en de jaarlijkse groei van 5% van de creatieve industrie in Rotterdam, denken we dat deze uitbreiding voldoende zou moeten zijn.

Creatieven, maar ook anderen, kunnen soms een belangrijke bijdrage leveren aan de waardeontwikkeling van een gebied. Vervolgens is hun plek daarin niet altijd even zeker. We onderzoeken manieren om negatieve effecten van gentrificatie tegen te gaan. Het bieden van meer zekerheid, in de vorm van langere huurovereenkomsten, of zelfs eigendom, hoort daarbij. Maar dit kent ook beperkingen in de vorm van het Didamarrest bijvoorbeeld. Behoud en realisatie van nieuwe broedplaatsen kan bijvoorbeeld door deze een plek te geven in gemeentelijke tenders. Of door het mogelijk maken van de aankoop van panden zoals bij het collectief van de Keilepand.

Vraag 8:

Op welke manier wordt ervoor gezorgd dat het SKAR-aanbod ook onder de aandacht wordt gebracht bij álle werkenden in de culturele en creatieve sector? Met andere woorden, dat de huurders ook een daadwerkelijke afspiegeling zijn van de diverse samenstelling disciplines, ervaring en leeftijd.

Antwoord:

Het SKAR-aanbod staat open voor alle werkenden in de culturele en creatieve sector, maar heeft daarbij vooral aandacht voor hen die niet het inkomen hebben om commercieel te huren. Sinds 2016 is de meer exclusieve aandacht voor de klassieke autonoom beeldende kunsten losgelaten. In de aanmeldingen bij SKAR is te zien dat de diversiteit groeit.

Vraag 9:

Is het mogelijk dat musea en onderwijsinstellingen aanhaken op het atelierbeleid? Velen hebben zeer bruikbare ruimtes en type ruimtes. Zo kunnen zij een raamatelier beschikbaar stellen waar kunstenaars in bepaalde ruimtes kunnen werken achter een groot glas.

Antwoord:

Voor een dergelijke suggestie zijn naar mijn weten geen kunstenaars geïnteresseerd, tenzij in het kader van een project. Musea en onderwijsinstellingen hebben bovendien hun eigen ruimtebehoefte en gebruik. Daarin is een structurele benutting door een kunstenaar lastig inpasbaar. Dat geldt niet alleen overdag, maar ook in het geval van avondgebruik zijn er voor een verantwoorde openstelling (beveiliging bijvoorbeeld) al gauw allerlei kosten mee gemoeid.

Vraag 10:

Wanneer wordt de uitvoeringsnota tussentijds geëvalueerd en in hoeverre worden werkenden in de culturele en creatieve sector bij deze evaluatie betrokken?

Antwoord:

Zoals in de uitvoeringsnota is opgenomen, staat een evaluatie in 2027 gepland. Op dit moment wordt duidelijk waar we staan met de aantallen vierkante meters. Dat geeft een kwantitatief beeld van de ontwikkeling. Daarnaast zullen we een kwalitatief oordeel ophalen.

Ik hoop dat uw vragen hiermee voldoende beantwoord zijn.

Met vriendelijke groet,

Said Kasmi
Wethouder Onderwijs, Cultuur, Evenementen